

KUSTBON

SVENSK VECKOTIDNING

NIONDE
ÅRG.
No 45

Prenumerationspris:
Helt år Emk. 225:—
Halvt „ „ 125:—
I utlandet:
Helt år Emk. 350:—
Halvt „ „ 200:—

UTKOMMER
ALLA ONSDAGAR
Redaktion:
Svenska Folkförbundet
Redaktör: N. Blees
Reval, Riddaregatan 3.

Annonspris
enligt överenskom-
melse.
För längre annonse-
ring beviljas rabatt.

10 nov
1926

Helena Pöhl.

Söndagen den 7 nov. nedbäddades på Svenska församlingens i Reval kyrkogård en av de äldsta medlemmarna av vårt svenska samhälle, änkefrun Helena Pöhl, född Engman.

Den avlidna, som var född i byn Klottorp på Nuckö d. 2 (14) feb. 1842 och avled i Reval den 3 nov., uppnådde en ålder av 84 år 8 månader och 19 dagar.

Helena P. levnadsbana utgör ett kapitel ur estlandssvenskarnas omväxlande och hårda öden.

Som fjärde barnet i torparfamiljen i Klottorp Skräddars-gård fick lilla Lena vid 9 års ålder

komma i tjänst i grannbyn Dyrslätt som barnsköterska och göra mindre hushållssysslor. Vid 12 års ålder fick den unga flickan, som då tjänade i hembyn Klottorp, arbeta på godset i trädgården och som "hjälpjon" (hjälpas) på åker och äng.

Blev gift vid 18 års ålder med bonden Matts Jürgens, Hosby Yrjas, en ansedd och välmående bonde i Nuckö.

Efter 8 års lyckligt äktenskap fick den unga kvinnan utstå ödets mycket hårda prövning: Hosby Yrjas gård skulle försvinna, ty ägaren av godset Paschlep ville förena dess fruktbarande åkrar och ängar med sina ägor. Yrjas Matts med sin familj ville man skicka till grannbyn Enby, där han skulle få lov att bryta ny mark och skapa sig och de sina ett nytt hem. Allt detta var dock ytterst svårt och osäkert.

Tanken på en utvandring från svenskbygden till Ryssland (Samara och Kaukasien) hade så småningom fastnat i många frihetsälskande svenskar och Matts Jürgens beslöt nu med tungt hjärta att lämna hembygden och utvandra till Ryssland. — Resenärerna, 50 nucköbor, kommo efter många umbäranden till Petersburg, där det förbjöds dem att fortsätta resan. Strax utbröt en epidemi (tyfus?) i de eländiga barackerna, där utvandrarne inkvarterats. De flesta funno där sin grav. Helena P. förlorade där sin man, sina 3 barn, syster och sväger. Åtföljd

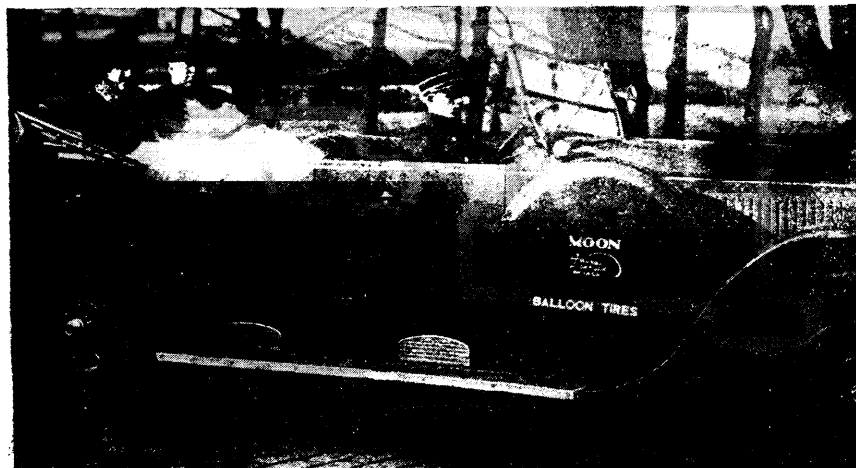
av andra kvarblivna återvände den 27 åriga änkan till föräldrahemmet i Nuckö. Gifte sig tre år senare med Gustav Pöhl samt blev änka för andra gången för 36 år sedan.

Naturen hade begåvat den hädangångna med rika själs- och kroppskrafter och många andra goda egenskaper, som pryder en sann kristen och trogen svensk.

Omkring 52 år, sedan missionär Thoréns ankomst till Nuckö, var hon en utpräglad from kristen, som icke satte ljuset under skäppan, samt har isynnerhet i början, när den fria andliga rörelsen här förföljdes, fått lida för sin övertygelse. Allt detta har blott stärkt hennes orubbliga tro på Kristi lära.

De sista dagarna av den hädangångnas levnadsbana vittna om en sann kristens saliga hemfärd. — Nedbruten av lunginflammation känner hon avskedstimmen nalkas. Talar tröstens och kärlekens ord till sina barn och barnabarn, fattar allas händer till avsked och utandas, prisande Gud, sin sista suck. En kort stund före skillsmässan uppläser ännu ur minnet några psalmer och sänger ("Jesus allt mitt goda är" och "Mitt hem är ej på jorden"), psalmer, som sedan följt henne till graven. — Vid graven stå sörjande 2 söner och svägerskor, en dotter jämte 10 barnabarn och många släktingar och vänner.

Sorggudstjänsten i Svenska kyrkan, som förrättades av rektor Söderbäck från Birkas, utgående

Direktör och Fru Bökman.

Den kände estlandssvenskarnes och Estlands vän, Direktör Folke Bökman från Stvckholm, ingår den 11 November på svenska Legationen i Paris äktenskap med Fröken Greta Areschoug från Malmö — även hon stor vän till den svenska kolonien i Estland. Direktör Bökman, chef för det

stora amerikanska ångbåtsbolaget Dollar Steamship Line i San Francisco, avdelningskontor i Stockholm, är en vittberest man, som känner hela världen, men inga utlandssvenskar värdesätter han så högt som estlandssvenskarna.

Direktör Bökman med Fru kommer på nyåret att besöka Estland.

från Ps. 90:10 och den avlidnas älsklingsord: En lott har tillfallit mig i det ljuvliga, ja, ett arv, som behagar mig väl, Ps. 16:6, var mycket stämningsfull.

Svenska kyrkokörens gripande toner ekade under tempelvalvet, tolkande för den talrika menigheten betydelsen av livets allvarliga högtidsstunder.

Från kyrkan följdes den av talrika kranar och blommor omhöljda kistan till kyrkogården, där den under avskedsord och sång sänktes till den sista vilan.

Må den hädangångnas sanna och varma tro, hennes utpräglade svenska sinne, hennes uthållighet i kampen för det sanna, rätta och ädla mana till efterföljd!

Vad är det förnämsta?

(Ur ett föredrag av Agronom E. Adalberth, Birkas).

Denna fråga har mer än en gång diskuterats, och även i Kustbons spalter. Stundom har det syntts gälla ett val mellan ekonomiskt framåtskridande och andlig utveckling. Men naturligtvis kan intet av dessa båda ting bortväljas. Här som annorstädes kräves en utveckling, som berör både det materiella och det andliga livet.

Liv är utveckling, och god är varje tanke, varje handling och

varje verk, som är livsfrämjande. Allt liv och all utveckling strävar väl mot detta samma mål: liv i en högre form. Livet självt — i högre former, och sist det eviga livet — blir sålunda det godas, livsfrämjandets både mål och belöning.

För mänskans utveckling är både anden eller själen det förnämsta. Anden är det verkliga jaget, evighetsväsendet, som kan leva stor och stark även i en utsliten eller döende kropp. Av goda krafter, som kunna höja och utveckla vårt andliga liv få vi aldrig för mycket och desamma givas heller aldrig helt förgäves. De själs- och andedanande krafterna — och dit hör fostran och undervisningen — de kunna heller aldrig värderas för högt eller betalas för dyrt. Ty andens eget värde är omätligt.

Men kroppen, andens boplats, har också behov, behov av dagligt bröd. Det förskaffas genom arbetet och olika yrken och med hjälp av den ekonomiska hushållningen. Är det dagliga brödet för knappt blir oftast också det andliga livet torftigt och fattigt. Med bättre ordnad ekonomisk hushållning och förhöjt välstånd följer möjligheter för en rikare andlig kultur. Böcker och tidningar kunna hållas i hemmen. Bättre skolor kunna anordnas, och högre

Min ringa skäru.

Kan ej som andra drilla
i kvällens stunder stilla
här å en främmand zon.
Om livets fröjd och smärta
den quäller ur mitt hjärta,
min enkla visas ton.

Jag har ej ifrån ovan
fått snillet, gudagåvan,
att tolka vad jag kvad.
Det som jag bjuder eder,
formlöst jag präntat neder
å arkets vita blad.

Men om en själ min visa
bringade tröst och lisa,
då har den fyllt sitt värva,
I offerkistan lade
jag ned det mynt jag hade,
min enda, ringa skäru.

Eric G—n.

skolor, såsom folkhög- och lantbruksskolor, kunna besökas av ett flertal. Folket kan allmänt få råd att tillgodose den andens skönhetslängtan, som litteraturen, konsten och musiken kan tillgodose. Den ekonomiskt fattige får försaka det mesta av detta. Han saknar därmed medel för sin egen utveckling.

Vad är då här, när det gäller det ekonomiska eller materiella livet ensamt, det förnämsta eller nödvändigaste? Med tillämpning på Aibolands folk vill jag söka ge ett svar.

Här kräves — på det ekonomiska området även som på det mera kulturella — framförallt s a m v e r k a n, enigt samarbete till det gemensamma bästa. Eniga skola estlandssvenskarna stå och växa sig starkare; splittrade skola de falla, försvagas och kanske förlora svenskheten och det svenska modersmålet. Visst behöves mera av föreningar, ekonomiska, ideella och kulturella, men mera framförallt av förenings- eller samhörighetsanda bland estlandssvenskarna. Ett tecken till att allt icke är bra, som det är, må det väl vara, att så många svenskar ej äro medlemmar i den egna sammanslutningen S. O. V., trots den ringa avgiften.

Det är intet annat än slöhet och oförstånd angående sammanhållningens betydelse, nödvändigheten av gemensamt stöd, som gör, att så många undandraga sig denna plikt — ty märk: det är en plikt mot er själva och mot

stamförvanterna — att genom prenumerations hjälpa er egen tidning och att genom medlemskap i S. O. V. stödja er egen förening — och det behövs en hel rad sådana — så ville jag inpränta maningen: Var trogen mot din förening! Den föreningsmedlem, som undandrar sig sin plikt mot föreningen, han skadar både andra och sig själv. Och den, som osjälviskt gagnar sin förening, han tjänar också sig själv. Föreningar äro även, där de arbeta bra och ledas väl, en god skola för sina medlemmar. Dessa få bl. a. genom föreningsarbetet lära att tänka på varandra, och att hjälpa varandra. Och detta tillhör det förnämsta, som människorna kunna lära. —

(Forts. i nästa nr.)

Reval.

Den 6. nov., svenskdagen, firades här med gudstjänst i svenska kyrkan och samkväm på skolan.

Rektor P. Söderbäck från Birkas tolkade från predikstolen i medryckande ordalag Gustaf II Adolfs karaktär som människa och hjälte i kampen för det rätta och sanna, och skildrade den svenska stammens insats i kampen för friheten och dess strider mot våld och förtryck.

Fröken Dagmar Petterssons härliga solo, isynnerhet „Klocka, ring fred“, och kyrkokörens stämmningsfullt framförda nummer höjde andakten.

Efter kyrkan samlades man till samkväm på svenska skolan kring gemensamt kaffebord, där fruarna Nurkse och Wichmann underhöll med sång och kand. Skantz deklamerade.

S. O. V:s syförening samlas torsdagen den 11 november kl 6 e. m. å Riddaregatan 3.

Alla medlemmar torde vara vänliga och infinna sig.

Skarlakansfebern härjar i Reval.

Reval har redan en längre tid hemsökts av skarlakansfeber. I oktober tog sjukdomen sådan fart, att man den 13—20 nämnda månaden fick stänga alla skolor. Just nu far sjukdomen lika vilt fram som i oktober, och hälsovårdsstyrelsen är även nu betänkt på att begära skolornas stängande på hela två veckor. Även otaliga difteri och influensa sjukdomsfall förekomma.

Beslaget av tyska domkyrkan i Reval. Statsdomstolen har lämnat den tyska domkyrkoförsamlingens härstädes klagomål i anledning av att domkyrkan frångits densamma obeaktat under framhållande av att domkyrkan

är att betrakta som det förra tyska ridderskapets i Estland egendom och därför tillhör estländska staten. Också det tyska sjuksjukhuset Seevald skall av inrikesministeriet tagas i beslag för statens räkning eller likvideras. Till ordförande i den kommitté, som fått i uppdrag att avgöra frågan om sjuksjukhusets öde, har utsetts den socialistiska medlemmen av Revals stadsfullmäktige fru Oinas.

Dödsstraffet i Estland. Estländska riksdagens socialutskott har prövat ett av socialisterna till riksdagen inlämnat förslag om slopande av dödsstraffet i Estland och uttalat sig för dödsstraffets bibehållande tills vidare.

Sovjets garantipaktunderhandlingar. I ett uttalande om de lettändsk-ryska garantipaktunderhandlingarna påstår i Riga utkommande tidningen Jaunakas Sinas, att rådsregeringen är redo att gå in på skiljedomsförfarande, ifall Estland, Lettland och Finland enhälligt yrka därpå.

Utvidgning av ryska Handelsflottan. Enligt Izvestija har sovjets arbets- och försvarsråd beslutat, att under nästa år för ryska handelsflottans räkning skola byggas 19 fartyg, för vilket ändamål anslagits 31 miljoner rubel.

Helena Pöhl

(född Engman).

Född i Nuckö den 2 (14) februari 1842.

Död i Reval den 3 november 1926.

En lott har tillfallit mig i det ljuvliga, ja, ett arv, som behagar mig väl. Ps. 16:6

Som seglarn uti stormen Med längtan ser mot land, Så längtar jag till hemmet På himlens gyllne strand, Dit stormens brus ej hinner Och vägens svall ej når, Och intet hjärta lider och saknar.

En vinning skön det bliver Att lämna jordens mull Och med de frälsta vandra På gatorna av gull, Och i den nya sången Med jubel stämma in Och locka harpotoner så klara. Barnen.

Till alla, som med anledning av vår älskade moders och farmors

Helena Pöhls

frånfalle bevisat oss ett så innerligt och varmt deltagande frambares ett hjärtevarmt tack.

Barnen och Barnabarnen.

MILITÄR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

MILITÄR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A

STOCKHOLM

Norrmalmstorg

Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI. Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

MURENSKA BADHUSET GEFLE

Serverar alla slags varma och kalla bad, till moderata priser i eleganta och förstklassiga lokaler.

Grand Hotel LUND

Rekommenderas

Olof Almér

Tel. 531 Kristianstad Tel. 163
Välsorterat Fin- o. Grovbageri

BESÖK SKÖFDE

ELEKTRISKA MASKINER,
TRANSFORMATORER
OCH APPARATER

A S E A

VÄSTERÅS

Bland rostat kaffe intager
SVEABLÄNDNING

främsta plasten. Partiförsäljare:
ENGWALL HELLBERG Aktieföretag, Gefle.

**HOTELL
EXCELSIOR**
Birgerjarlgatan 35, Stockholm (K. F. U. M:s hus)
Rikstelefon o. telegmadr.: EXCELSIOR
Stockholmstelefon 98 27.

Växiö Stadshotell

57 stycken gedigna och propra resanderum, pris från kr. 3.75—6.50. Fullständiga spritträttheter. Elegant konditori. Musik dagligen. Bilgarage och bensindepot. Goda vägar och vackra omgivningar för bilister.
Telefon: NAMNANROP

DALSJÖFORS

J. JOHANSSONS KASSASKÄPFABRIK, DALSJÖFORS
Telefon Dalsjöfors 28.

Tillverkar Kassaskåp, Valvskåp, Kassavalvsdörrar, Gallergrindar m. m. i modernaste utförande, till moderata priser. Priskurant på begäran.

ARVID NORDELL JUVELERARE

Hospitalgatan 12 NORRKÖPING
Tel. 5246

Matsilver, Ringar, Guld- & Silvervaror. Presentkort och Hedersgåvor.
Order till landsorten expedieras omgående.

DANNEMORA

Cirkulärsågar, Ramsågblad, Timmer- och Fällningssågar, Maskinhyvelstäl och Maskinknivar vinna tack vare Dannemorastålets förtjänstfulla egenskaper och det omsorgsfulla arbetet rykte över hela världen.

Kort leveranstid. Infordra offert.
Gimo-Österby Bruks A.-B., Österbybruk.

INGEN VET VAR haren har sin gång,

men en var vet, att

PIX-PASTILLER

finnas överallt
Säljas i askar à 25 och 50 öre.
Emsamtillverkare:

Pix Aktiebolag, Gävle

Restaurant Skandinav, Sköfde

REKOMMENDERAS
Billiga priser. Spritträttheter.

SMEDJEBACKENS HOTELL

Öl- och vinrättheter. Propra rum. Lämpl. uppehåll för bilister. Garage. 4 tim. järnvägsresa från Stockholm.

OBS! Naturskön båtresor Stockholm—Smedjebacken.

Telefon: Kontoret 1. Res.-rum 9.
Innehavare: E. OLSSON.

Aktiebolaget Priorverken

Norrköping
Telegramadr.: PRIORVERKEN
Byggnadsmiden & Träskruv.

Större och mindre Skogsparker på rot

såväl som
sågtimmer

köpes kontant av Säfveåns A. B. Göteborg.

THORSVIKS TOALETTPAPPER

NORRAHAMMAR

GUSTAF SJÖBERGS

Konditori, Gävle,
Norra Rådmansgatan 10
Rekommenderas

Hj. Söderlings Bageri Eskilstuna

Specialité:
Sundhetsbrödtillverkningar.

Malte Svenbecks BLOMSTERHANDEL

Fyrstorget 10, UPPSALA.
Begravningskransar.
Daglig tillförsel av friska BLOMMOR.
Telefon 103.

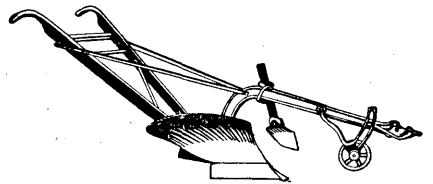
Svenskar i Balticum
köp vid behov
LANTBRUKS-REDSKAP

från

NORRAHAMMARS BRUK

Norrahammar, Sverige.

Representanter: A/G. Osta, Reval,
Ökonomische Gesellschaft Lettischer Landwirte, Riga.

BESÖK JÖNKÖPING

OLSSON & MELINS SKOFABRIK

Rekommenderar sina tillverkningar av

finare
randsyddna **Skodon**

Slitstark vara — Goda passformer
ÖREBRO Södermalmsallén 52—54
Telefon 1762

BORÅS VÄVERIAKTIEBOLAG BORÅS

Alla slags bomullsvävnader

Den som är förståndig att ej låta sig dåras av allt utländskt köper alltid svenska varor. En gammal välkänd firma lämnar alltid köparen bästa garanti att vid inköp erhålla största valuta för sina penningar.

Våra tillverkningar:

SALUBRIN SPRITÄTTIKA

AROMA ÄTTIKSPRIT

Eau de Cologne:

Extrait Double **CARITA**

Extrait Quadruple **DELILA**

Hårvatten: Lotion **GAMBO** Lavendelvatten: Extrait Triple **GARITA** äro var i sitt slag marknadsens yppersta och därtill billiga fabrikater. Därför garanterar

A.-B. P. HÅKANSSON, ESLÖV.

AUG. LÖFGRENS

Frukt-, Grönsaks- & Blomsteraffär
rekommenderas

BLOMMOR & KRANSAR
Guldmedalj 1901 GÄFLE Telefon 123

STUREHOF

Adelgatan 13, Malmö. Telef. 12—53.
1:sta klass Restaurant.
Billigaste och bästa frukostställe.
Middagar från 1—6. 3 rätter kr. 2. —
Populära soupéer från 6—11 e. m.
Vällagad husmanskost.

SVENSKA BOMULLSFLAGGOR

till utlandet direkt från fabriken inom Sverige genom handlande branschen

Gefle Manufaktur A.-B., STRÖMSBRO

Järnvägsrestauranten Malmö

i nya hemtrevliga lokaler med ingång från Skeppsbron
Fullständig restaurantrörelse.
Smörgåsbuffé- Konditoriafdelning.

DRICK HÅKONBOLAGETS LUXUSKAFFE!

Restauranterna
MALTA, KVARNEN och VIKINGEN
Hälsingborg
Rekommenderas!

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningslokal

Tel. 771-08 Grevturegatan 13
(Hörn-butiken) NORR 19203
Specialaffär för Spetsar och Broderier. — Rikt urval av Väststenspetsar. Motiv och Kragar. Beställningar å linneutstyrlar. Order till landsorten expedieras omgående.

RYLANDER & RUDOLPHS

FABRIKS A.-B.

Henriksdal, Sverige
Tel.-adr. „Rudolphs“, Rt. 440 & 14440
Tillverka telefonkol och dynamoborstar, lämpliga för alla i marknaden förekommande apparater och maskiner. — Begär offert!

AXEL HELLGREN

SKRÄDDERI

SIGTUNAGATAN 11, STOCKHOLM
REKOMMENDERAS

TEL. VASA 4416. VASA 469.

FRIMURAREHOTELLET

ESKILSTUNA

MATSALAR & CAFÉ

Trevliga rum fr. 5 kr.

REKOMMENDERAS

GÖTEBORG

KÖP

OLOF ASKLUNDS

BRÖD.

Det är bäst.

Centralrestauranten LANDSKRONA

rekommenderas

TURISTGÅRDEN HVEN

rekommanderas.

BIERSTUGAN I

SPÅNGBACKEN, Norrköping.

Rekommenderar sina väl tempererade maltdrycker.

Hotell Appelberg

Sollefteå

Tel. „Namnanrop“

Rekommenderas

P. J. HEDMANS

skoaffär Gäfle

Rekommenderar sina förstklassiga varor av skodon.

HABO ULLSPINNERI, HABO

tillverkar Svenskullgarner, Vadmal, Sporttyger, Klädningstyger, Filtar och Schaler m. m., som erhållas antingen mot byte av ull eller i direkt köp. Lämna Edra beställningar till något av våra ombud el'er insänd direkt till fabriken. Prover erhållas gratis mot porto.

A. M. ZIMMERMAN & C:o

GEVLE

SKOAFFÄR

REKOMMENDERAS